

DEBRECZEN

A DEBRECZENI ÉS VIDÉKI FÜGGETLENSÉGI PÁRT KÖZLÖNYE.

Elofizetési árak:		Videkre küldve:	
Helyben:		Helyben:	
Egy évre . . . 10 kor. — fill.		Egy évre . . . 10 kor. — fill.	
Fél évre . . . 5 " — "		Fél évre . . . 5 " — "	
Negyed évre . . . 2 " — "		Negyed évre . . . 2 " — "	
Egy hónap . . . 1 " — "		Egy hónap . . . 1 " — "	
Egyes szám ára 4 fillér.			

Felelős szerkesztő: **BENEDEK JÁNOS.**
Kiadók: **HOFFMANN és KRONOVITZ.**

Hirdetési díjak:
Hat hasábos petít sor 10 fillér. Nagyobb terjedelmű és többször megjelenő hirdetések jutányosan. — Apró hirdetés minden szó 4 fillér.

TÁVIRATOK.

A képviselőház ülése.

— A „Debreczen” eredeti távirata, —

Budapest, február 28.

A képviselőházban folytatták az igazságügyi tárca költségvetésének tárgyalását.

Plósz Sándor miniszter beszélt. — Azt mondta, hogy az új polgári perrendtartást még ebben az évben beterjesztik. Az új polgári perrendtartás magában foglalja a tőzsde bíróságot is.

A kamatláb leszállítása.

Budapest, február 28.

Az Osztrák-magyar bank debreczeni fiókja ma délután 2 órakor a következő táviratot kapta:

Budapest 1901. febr. 28. 12 óra 30 dél. Az Osztrák-magyar bank főtanácsa a ma itt tartott ülésén a **bankkamatlábát 4%-ra leszállította.**

Perotti meghalt.

A „Debreczen” eredeti távirata,

Budapest, Febr. 28.

A magy. kir. operának volt híres tagja Perotti, ki a múlt évben egy színésznővel Amerikába utazott ma reggel Milanóban, hol megoperálták, meghalt.

A harmadik magyar biboros.

— A „Debreczen” eredeti távirata.

Budapest, febr. 28.

A zágrábi „Obzor”-nak jól informált vatikáni körökből jelentik, hogy dr. Pospilovic György zágrábi érseket már a legközelebbi konszistoriumban bibornokká fogják kinevezni.

A burok szabadságharcza.

— A „Debreczen” eredeti távirata. —

London, febr. 28. A Daily Chronicle föntartással közli a hirt, hogy Kitchener lordnak találkozása volt Bothával a megadás felteteleinek megállapítása végett s hogy az angolok Bothának huszonnégy órai fegyverszünetet engedtek, hogy parancsnokaival érintkezésbe léphessen az angolok fölteteleinek elfogadása dolgában. A neve-

zett lap szerint a tegnapi minisztertanács foglalkozott ezzel a dologgal.

London, febr. 28. A Dél-Afrikába szánt 30 000 katora közül még csak 3500 indult el.

London, febr. 28. A Standard értesülése szerint a burok agyonlövették Koch belfasti békeköz etitöt.

Brüsszelből jelentik, hogy Krüger apó táviratot kapott, melyben azt a szomorú hirt közlik vele, hogy **veje és unokája Krüger Péter Delarcey csapatánál a harcban elesett s meghalt.**

Az új román kormány.

A „Debreczen” eredeti távirata.

Bukarest, febr. 28.

Az új kabinet következőkép alakult meg: Strudza elnökség, külügy és ideiglenes hadügy, Aurelian belügy, Stoicesco, igazságügy, Bracisno János közmunkaügy, Haret közoktatásügy, Palladi pénzügy, és Missir ipar-, kereskedelem- és földmívelésügy. A miniszterek már letették az esküt.

A Spanyol diákszavargások.

— A „Debreczen” eredeti távirata. —

Madrid, febr. 28.

Egy oportoí távirat jelenti: Egy tüntető diákesoport Éljen a szabadság! Le a reakcióval! kiáltásokkal bejárta az utcákat, ovációkat rendezett a brazilai konzul háza és a szabadelvű lapok szerkesztőségei előtt és bevverte egy katolikus egyesület alakait. — A tüntetőket gyalogos és lovasrendőrök verték szét és sok tüntetőt megsebesítettek. Négy sebesültet kórházba szállítottak.

Tőzsde.

Budapest, febr. 28.

Holländer Adolf és Fia debreczeni termény kereskedő czég távirati tudósítása a mai budapesti árákról:

Déli zárlat:

Buza	1901. Áprilisra	7.51	—
	1901. Októberre	7.66	—
Rozs	1901. Áprilisra	7.33	—
Zab	1901. Áprilisra	6.26	—
Tengeri	1901. Májusra	5.23	—

Készáru üzlet változatlan.
Amerika $\frac{1}{4}$ olcsóbb.

Közoktatásunk.

Senki se vádoljon bennünket sovínizmussal, ha nemzetivé akarjuk tenni közoktatásunkat, még pedig a kiseddévótól az egyetemig. Soha egyetlen állam sem érte el önállóságát, nemzeti nagyságát és függetlenségét, a mely nem volt áthatva a legnagyobb sovínizmustól. Angolország a kerek föld minden pontját, a hova megvetette lábát, angollá tette. Franciaország nem is akar más egyebet tudni, mint ami francia. Száz mívelt francia közt alig akad tíz, aki más nyelven is tudna beszélni az anya nyelvén kívül. Németország nemetté tette Lengyelországot, Elzász-Lotharingiát. Oroszország még a szabad Finnországra is ráoktroálja az ő nyelvét. Csak mi magyarok nem akarjuk megérteni, hogy végre valahára mégis csak le kell vetnünk az idegen plundrákat és saját lábunkra kell járnunk. Hiába, az a német tudomány ugyan igen szép köntös, de ha még sem illik rá a mi testünkre! De ne is higgye senki, hogy a német tudomány olyan nagyon gyakorlati, és az életben beváló. A német tudománynak épen az az árnyoldala, hogy nagyon is szürke, elméleti. Sehol sem tanítanak annyi haszontalan cafrangot, mint a németeknél. Practicus és teljesen nemzeti a francia. A franciánál Franciaországgal kezdődik és végződik az ismeretek egész láncolata. A francia művelt ember nem fogja tudni, hogy hol van Bpest, de az ő 82 departmánjainak minden zegezugát ismeri. Nem fogja ismerni a háboruk fázisait, de nemzete történelmét az anya tejjel szívja magába.

Igaz, hogy mi bolyglott államot képezünk, de ezen körülmény annál inkább sarkaljon bennünket arra, hogy minden izében magyarrá legyünk. Az volt épen a bajunk, hogy nagyon is megalkudtunk eddig a nemzetiségekkel. Nincsen az az állam, amely ilyen állapotot eltűrt volna. Menjen az ember Brassóba, N.-Szebenbe és hirdesse, hogy ő magyar! Egy brassói gyógyszerésszel és művelt kereskedővel beszéltem és megdöbbsentem, midőn halottam, hogy ők nem tekintik magukat magyaroknak. Ők — ugymondák — százok és mi magyarok megfosztjuk őket szabadságuktól, nyelvöktől, füg-

getlenségöktől. Így beszél a brassói művelt szász!

A ruthén Oroszország, a szász Németország, az oláh Románia felé gravitál. A szlávban a pánszlávizmus működik. Mindezeknek csak a nemzeti iskola vehet véget. A kisdudóví és népiskola, valamint a tanítóképzés legyen egységes és nemzeti! A viszonyoknak fordítva kellene lennie, i. az egyházak biztosítsák felügyeleti jogukat az iskolákban a vallás-oktatást illetőleg, de az iskola nemzeti, még pedig állami nemzeti legyen. Most csak némi felügyeleti joga van az államnak az iskolák fölött, a melyekben az abuzusok gomba módjára nőnek. Ha csak abuzusok volnának! De nézzen meg valaki egy román, szász, ruthén iskolát magyar földön! Az a magyar földön született gyerek első sorban az állam gyermeke és se nép-párti, se nemzetiségi! Ne resteljük tehát a sovinizmust nyíltan hirdetni!

Míg 8-10 féle jellegű lesz az iskola, addig egységes nemzeti iskolánkról szó sem lehet!

Kuthi Zsigmond.

A debreczeni kereskedelmi és ipar-kamara felterjesztése

H e g e d ú s Sándor, kereskedelemügyi min. kir. miniszterhez

az autonóm új vámtarifa ügyében

(Folytatás.)

Ohajtandóak tartjuk emellegva, hogy nemcsak minden állammal tarifális kereskedelmi szerződésnek köttessenek az illető országok vámtarifáinak részünkre való lekötésével.

Mint hogy pedig terményeinknek kivitel-

tele emineus fontossága s annak biztosítása csak a reciprocitás elvének alkalmazásával érhető el, annál fogva a szerződések kötésénél azon irány lenne követendő, hogy az egyik államnak biztosított vám engedelmények csak külön ellenengedelmények fejében s nem a legtöbb kedvezmények elve alapján minden ellenszolgáltatmány nélkül terjesztessenek ki egy másik államra.

Az új autonóm vámtarifára nevezve, a kettős tarifa rendszernek mellőzését véleményezzük már azon oknál fogva is, hogy a szerződési tárgyalásoknál a szabad egyezkedés az előre megállapított minimális és maximális tetelek által a máskülönböző el-erhető közgazdasági előnyök rovására ne korlátoztassék a mi kivételképen az Ausztriával való gazdasági közösségnél fogva reánk nevezve nagyon is veszélyes volna.

Egy további követelménynek tekintjük az új autonóm vámtarifa teteleire nevezve, hogy azok legalább is oly magosan legyenek megállapítva, hogy a szerződési tárgyalások alkalmával folytatandó alkudozásoknál a szükséges engedelmények megtehetőek legyenek.

A mi végül a megkötendő szerződések időtartamát illeti, arra nevezve az üzleti dolgokban annyira szükséges stabilitás tekintetében ohajtandóak kell tartanunk, hogy lehetőleg hosszú időre szóló szerződések köttessenek. Azonban Magyarország teljes aktív képességének biztosítása érdekében nagy súlyt kell helyeznünk ez idő szerint arra, hogy a vámkülfölddel 1903-ban megújítandó kereskedelmi szerződések lejáratának határideje feltétlenül összeessenek az Ausztriával kötött szövetség lejáratának idejével, hogy ekként és annak idején nemzetközi kereskedelmünket és forgalmunkat Ausztriával függetlenül, önálló alapon rendezhessük a velünk szerződésre lépő államokkal.

Az általunk beszerzett és hozzánk beérkezett adatok alapján konstatálni kívánjuk továbbá azt, hogy a vámkülfölddel szemben érvényben levő tarifa beosztása ellen egyetlen egy oldalról sem tételtett ellenvetés, melynek fontartását egyebiránt észszerűségi,

sőt szükségességi okoknál fogva az új autonóm tarifánál részünkről is javasoljuk.

Ugy a beérkezett adatoknak és az osztrák-magyar vánterület általános vámtarifája teteleinek elbírálásánál és mérlegelésénél, valamint az ország közgazdasági viszonyainak és az ezen viszonyok alapján tapasztalható jogosult óhajok és követelmények elfogulatlan számba vételénél: a tisztelettel alulírott kamara ez alkalommal is azon következtetésre jutott, hogy bizonyos módosítások mellett leegyszerűsített eljárás lenne az érvényben levő vámtarifát teljes egészében átvenni.

A módosításoknak természetesen magukban kell foglalnia az agrár vámok emelését a fejlődésre képes hazai iparágaknak védelmét és mindazon sérelmeknek és visszacsúléseknek preventív intézkedésekkel való orvoslását, melyek az érvényben levő vámtarifa mellett oly sok irányban lehetővé váltak.

Végül kifejezést kell adnunk még abbéli meggyőződésünknél, hogy az egymástól annyira eltérő gazdasági, ipari, kereskedelmi és fiskális érdekek kiegyenlítése, magában az autonóm vámtarifa keretében nem eszközölhető és hogy a leg gondosabban kidolgozott vámtarifa mellett is igen sok élethevágó és nagy fontossága törvényhozási intézkedéseket kell még az érdek kiegyenlítésnek ezéjéből ételepeltetni.

Nem lehet szándékunkban ezen intézkedéseknek felsorolásába becsatlakozni, de egy fontos és élethevágó körülményre, a valuta rendezés kérdésére, melyet hatásában kapcsolatosnak tartunk az új autonóm tarifával és az annak alapján megkötendő szerződésekkel, megis kötelezőszerűleg fel kell hívunk Nagymeltyóságod figyelmét.

A valuta rendezésének kérdése már annyira elő van készítve, és a rendezés iránya és formája oly részletességgel van Ausztriával közösen megállapítva, hogy e tekintetben csak azt óhajtjuk nyomtatékosan kerelmezni, hogy a megállapodások, valamint a rendezés szükséges teendői, mindkét fél részéről, de kivételképen Ausztria részéről végre-valahára be is tartassanak,

Az apa fia.

A „Debreczeni” lapozója.

Irtá: **Miskolczi Henrik.**

Vita Gergely meghalt.

Meg halatos ágyán feküdt, midőn a törvény emberei mindenét lepecsételték.

Egy tollat sem hagytak feliratlanul. A temetésre való költséget ismerősei adogatták össze. Regényes temetés is volt. Olesőszerű sírgödörbe temették. Sírfát meg fakerezt sem jelölte. Erre már nem jutott a gyűjtésből.

S szomorú végét Vita Gergely még életében tudta. De önmagát hibáztatta nyomoruságaért.

Könyelmű, leha életet folytatott. Pedig valaha gazdag embernek vallhatta magát. A bor és a kártya mindenét felemesztette. E két szenvedély rosszabb a tűznél, veszedelmesebb a vízarádásnál.

Három fia maradt.

Pelyhedző allu ifjak, akik az életet rozsás színben látták. Tele tudóval szívták a levegőt.

Bár apjuk halála leverte, de szegénységük parányit sem aggasztotta őket. Nem volt vagyonuk, de a mi vagyonnal, kincsnel gyakorta többet ér: egy telezsák életkedvvel bírtak. Olyanok voltak, mint a madár az ágon.

Apjuk halála után néhány nappal a városka bírója maga elé hívatta az ifjakat.

Az elhunyt végrendelete végrehajtójának nevezte ki a bírót. Teleki András megérdemelte a bizalmat. Józan esze mellett talpig becsületes ember volt.

A végrendelet meghallgatására hívatta a fiukat. Előttük bontotta fel apjuk utolsó intézkedését, mely így hangzott:

„Írtam az Urnak 1897-ik évében.”

Édes fiaim!

„Végrendelet írása nélkül akartam a másvilágra költözni, amde betegágyamban egy varatlan öröm ért.

Mindig aggódtam sorsotok miatt, mert könyelmű életet folytán semmi vagyont nem hagyhattam reátok. Az Isten, a kinek aldassék szent neve, megkönyörült rajtam s így rajtatok is. Egy régi adósom, aki hirtelen meggazdagodott, a tegnapi napon ötezer forintot fizetett vissza a neki kölesönzött pénzből.

En ezt az összeget a szigorú és becsületességéről szeltében ismert Teleki András bíró uram kezébe tettem le, hogy ő ezt az összeget egyelőre örizzé.

Most tudatom veletek, hogy hármatok közül csak egyik édes fiam. A másik kettőt számalomból vettem magamhoz, mert a általán anyátlan árvák voltatok. Akkor gazdag ember voltam s tettem, hogy jóképű gyer-

reket adoptáljak s fiam részére jó játszó tarsak voltatok.

Az évek során mindhármatokat egyaránt megszerettelek s így szerfelett nehezemre esnek és még sirómat an sem tudnék nyugodni hogyha egyiknek a másik kárara ítélném oda vagyonom romjait. Azért még utolsó írásomban sem árulom el, melyik az édes fiam hármatok közül.

Teleki András bíró böles ember, neki engedem át az ítéletet. A bíró édes gyermekeim, nektek három egyforma gyűrűt fog kezbesíteni, az utolsó ékszer, mely vagyonomból megmaradt.

Fogadjátok a gyűrűt emlékül, talizmánul, és menjetek a világba. Az ifjuság és a bátorság segítsen bennetek minden ezéjaitokban.

Három év múltán térjete vissza és lépjete ismétlen Teleki András uram bírói széke elé. Ő bölesessége emberismerete bizonynyal tudni fogja, hármatok közül melyiknek adja az ötezer forintokat.”

A végrendelet véget ért. Teleki András uram végig járatta szemét a három deli ifjun, akik szinte áhitattal hallgattak atyjuk utolsó akaratát.

— Hallottátok atyátok végrendeletét, fiaim — kérdezte jóságos hangon a bíró.

— Igenis hallottuk bíró uram — szóltak együttesen a fiuk.

— És megértettétek?

nehogy osztrák szomszédainknál újabb ismét tért foglaló azon áramlat, hogy valánk rendezése be nem látható időig elodáztassék, érvényre juthasson s e képen azon rendkívüli áldozatok, melyeket Magyarország már meghozott, eredménytelenül megsemmisüljenek.

Ezeknek előrebocsátása után, követően a jelenleg érvényben levő általános vámtarifá beosztását, általánosan feladatunk közelebbi tárgyára, az autonóm vámtarifába felveendő fontosabb tételeknek javaslatilag leendő előterjesztésére.

(Folyt. köv.)

Színház.

Színházi műsor:

Pénteken, márczius 1-én. **Figaró házassága.** Vigjáték 5 felv.

Szombaton, márczius 2-án, **A Három testőr.** Vigjáték.

Vasárnap, márczius 3-án, délután **A Görög rabszolga.** Operette 3 felv.

Este, **Cyrano de Bergerac.** Romantikus színmű 5 felv.

Dalok a színházból.

Direktor ur, egy indítványom van:
Ne legyen berlet más, csak „A” napon
A „B” „C” berletet szüntesse be,
Meglátja, hogy mitsem veszít vele.

Az indokom im a következő:

A „B” „C” berletben is jár sok nő,
Am — s evvel rajtuk sertés itt ne essék —
Nincs egy olyan, ki mindenkinek tessék.

Az „A” napi berletnél van olyan,
S vegye a szómat egész komolyan,
A színházat sok férfi azért járja,
Hogy lassá azt, kinek nincs sehol
párja.
Melchior.

— Megértettük.

— Ime a gyűrű, — szolt Teleki és egyenkint átadta a fiuknak a régi művi aranykarikákat. És most menjátek és ne feledjétek az intés szavát:

„Ember küzdve küzdj és bizva bizál.”

A fiuk könnyes szemekkel átvették atyjok utolsó emléket s miután megölelték, megcsókolták egymást, elszeledtek a nagy világba, mely annyi jó és rossz embert be fogad kebelébe.

Három év mult el a nagy végtelenségben. Három év ezer és kilencvenöt napja sok üdvöset, sok nemeset; de talán hétszer te több gonoszat és szerencsétlenséget hozott az embe iségre.

A három fiu pontosan a napra és az órára megjelent Teleki András bíró uram előtt.

— Istenhozott benneteket fiaim — üdvözlé őket a bíró.

— Az ő segítségével jöttünk — volt a kettőnek válasza.

— Mily szerencsével küzdöttetek az élet esélyei ellen?

— Hol fel, hol lesodort a sors szele, — jegyzé meg a legidősebb.

— Hol van a gyűrűd? — kérdezte az elsőől a bíró.

Náni

Meglepetésben részesült tegnap este a közönség. Zsufozásig megtelt a színház abban a hiedelemben, hogy a Böregeret játszik s ismét gyönyörködhetnek Rethy Laura művészetében.

A fekete tábla azonban műsoryáltozást hirdetett. Perényi Margit, a közönség kedvence szomorú hírt kapott. Edesatyja haldoklik s emiatt elmaradt a Böreger, melyben Perényi játszotta a szobalányt utólérhetetlen művészetével. Szerepét másra bízni nem lehetett — kénytelen volt az igazgató Nánit elővenni.

Hirtelenében vettek elő a darabot s mégis ezuttal elég jól ment az előadás. A czimszerepet R. Rethy Laura játszotta. Aranyos, kedves sváb leány volt, kinek ajkairól édesen hangzottak a magyar dalok, melyeket folyton meg kellett ismételnie. Környei Béla, Szathmáry, Sziklay, Halmy, Nagy Gyula szintén megérdemelték az elismerést.

NAPI HIREK.

A burok.

A Times írja: Tizenhárom hónap alatt mindenki meggyőződhetett arról, hogy Angolország, ha az európai hatalmak valamelyikével viszálya támadna és ez komoly fordulatot venne, a rövidéletű lesz.

A mi itt felül petít betűkkel szedve van, azt a legtekintélyesebb angol világlap, a Times írta szóról-szóra. Az angol kormánynak talán szubvencionált, de anélkül is mindenesetre legbefolyásosabb közlönye, a mely tehát tisztán hazai, tisztán

Anglia érdekét szem előtt tartó irányt követ. Kétségbeesik az angol, mert látja, hogy hadserege folyton apad, pusztul, vész. A szegény, a magukra hagyott burok pedig a föld alá is hadseregeket teremtenek.

Teljes másfél esztendeje tart ez a kínos tusakodás. Mindkét hadakozó fél kimerült, elesüggedt. A mi őket a tovább harcolásra készíti, az a daczos szívósság ostentatív kitüntetése. Ez azonban egymagában csak frazís, mely hadseregeket nem szül es nem küld viadalba. Az egyensúlyt csak mérleg tarthatja fenn. E mérleg súlya az angoloknál az abszolút hatalom erete, a buroknál pedig az eddigi küzdelmek közepes sikeréből levonható es levont tanulság.

Pedig derek kőeznek, kell lenni Transzválnak, ha Anglia annyi ideig küzd érte. S e falat bizonyára harapos is ugyanesak a fentemlített okból kifolyólag. Angolország elfordul Kínától, nem törődik vele. Engedi, hogy ott az orosz es a német vessé meg a lábát. Pedig világpolitikai szempontokból itelve, nagyobb szüksége volna Angliának egy talpalatnyi kínai földre, mint egész Transzválnak.

Ez nagy mondásnak látszik, de igaz. Anglia politikája, melylyel mai hatalmához jutott, mindig ez volt: Semhol engedni, hogy bármely európai nép hegemoniára tegyen szert ott, ahol nem ellenőrizheti Angolország.

Angliának Kínában csak egy-kezt váraesra van szüksége, hol sereget szállalson be. Maga a pusztá tudat, hogy neki a veszélyeztetett tereumon hadi ereje van, bármily csekély is az. Angliának elég. Hiszen, ha Oroszország úgy halad Kínában tervei megvalósulása felé,

az oroszlan sörenye feküdt magas homlokán; nagy fekete szemé, mint a karbunkulus tüze fénylett. Hangja bár kissé daczosan hangzott, de érczes volt.

— Én nem jutottam zöld ágra. Megpróbáltam sok mindent. Pénzem is volt, de a mint jött, úgy elment. A világot nagyon szépek, amde az életet nagyon drágának találtam.

— Nos, hát a gyűrű? Hol van a gyűrűd? Az ifju egy percig halgatagon a földre szegezte tekintetét, azután kissé szegyenkezve bár, de szembe nézett a bíróval.

— Ne haragudj uram, megvalloim őszintén, én a gyűrűt — zalogba csaptam.

— S mi készített arra?
— Nem a kenyér, mert betevő falatom mindig volt, de egyszer jó társaságba, vidám czimborák közé kerültem. Huzta a cigány, jarta a barnaszemű leány es én nagy kedvet kaptam a mulatságra. Pénzem elfogyott, én bizony a kabátomat is levelettem volna, de csak az a gyűrű volt értéktárgyam, tehát valamelyik barátom ujjára vándorolt a gyűrűm.

A bíró szó nélkül kivette asztalfiókjából a tárczát, melyben az ötezer forint es annak három évi kamatja rejtett es a legifjabb ifjunak nyujtotta.

— A mulatsárról ismerek read. Te avad fia vagy! Nem messze estél a fától. Itt a pénz. Az örökség a tied.

A kérdezt nyílt tekintetű, jámbor arcú ifju, előlépett es boldog mosolyai felmutatta a jobb keze mutató-ujján esillogó gyűrűt.

— Sokszor meglátogatott a szükség, bekopogtatott ajtómon a nyomor, de ettől az erekiyetől csak etetem aran váltam volna meg.

— Dicsérem az eljárásodat, szépen eselékedté, mondta az öreg bíró, hanem az emberismerő könnyen felfedezhette volna arczán a szájalom felhőjét.

Kis halgatás után a második ifju fele fordult:

— Neked meg van a talizmánod?

— Folyton keblemen viseltem, — viszonozta aczélkek szeméit nyíltan a bírora vetve a második ifju. Azután kigombolta varottas mellényét. A gyűrű valóban a keblén ragyogott.

— S nem ragadott meg a kísértés soha?

— Soha. Talizmánként viseltem es be is vált annak. Nemesak szerencsét, de boldogságot is hozott. Szerető nőm, kiesi fiam es meleg családi fészke van.

Teleki bíró uram végre a harmadikhoz intézte szavát:

— És neked fiam, mi a mondandód?

Ez a harmadik ifju a legérdekesebb alak volt. — Göndör fürtös haja, mint

mint teszi most, Angliának, s mint a legtekintélyesebb germán államnak, vele együtt a germánságnak a hatalmas határozottan veszélyben forog.

S odalent Afrikában. Senki sem háborgatja a hatalmas angolt többi gyarmataiban. De él ott egy szabad nemzet, melyet meg kell törni, mivel nem akarja elismerni fenhatóságunkat. Ez jó ürügy arra, hogy seregeket küldjünk ez árva ország letiprására. De ez küzd, harczol a végkimerülésig, mert érzi, hogy létét támadták meg. Létét, mely szabadság nélkül nem élet. Ha háboru nélkül elismeri Anglia szuverénitását, igába dől, önmaga nyújtja bilincsbe tagjait. És így nem áll előtte más, mint küzdeni élet-halálra.

Ez a tudat ad erőt a szegény buroknak. De hiába, a zsarnokság győz. Úgy karésony és újév táján mindket esztendőben felesillant bennünk a reménység, hogy a burok akkori derekas diadalai végrevághatára elveszik Anglia kedvét a háborusdítól. De az kitaró, s a burok mégis lankadnak. Haditényeik csak egy haldokló oroszlan kínos, erővel megfeszített vonaglása. A sir készen áll számára, a test is bágyadt, kifáradt. Idestova nem banja, ha beléköltözik. Csak még egyszer szeretné emlegettetni a nevét! Valami fenyes, valami rendkívüli hadítettel! Ez a második, mi még életet önt azokba a tagokba, mit 18 hosszú hónapban át idegeiket vesztették.

Maholnap megkondul a harangszó. Halottat temet a világ. Sir mindenki, még tán az angol nép is. Tudniillik az az elem, mely nem szemmel nézte a szabad nemzet letiprását. Azonban hiába a fájdalom, hiába a könyvek, Angliáé lesz Transzvál, Angliáé lesz a tengeri világhatalom. Ez a tabló!

—tán.

Debreczeni diákok üdvözlő levele Krügerhez.

— Egy levelező lap viszontagságai. —

A burok szabadságharcát ki kísérné rokonszenvesebb figyelemmel, mint a magyar nemzet, mely a burok önfeláldozó küzdelmében a saját szabadságharcának ismétlését látja.

S a nálunk általános bur-rokonszeny dolgában ki tenne túl az ifjuságon, plane a debreczeni diákon?

Valamikor egy szívet, egy lélekkel vonult a tógások és baltások tábora harcolni a hazáért; s hej, ha azok a hatalmas gerundiunok, nagy botok, kis botok, fejszék és tüzoltó esákányok a könyvtár zugába nem kerültek volna s no meg az a Transval olyan kegyetlen messze nem volna: most is sok diák elmenne harcolni a rabló angolok ellen a bur szabadságáért.

Elborongva a világ leghatalmasabb államának aljassága felett s fellelkesülne a kis bur nép dicső küzdelmén: egy levelező lapot vesznek elő a debreczeni collegium 22. sz. coetusának benlakó diákjai

s a következő levelet intézik Krüger apóhoz:

Nagyságos Krüger N. urnak
köztársasági elnök
Johannesburg
Transvaal.

Afrika.
Nagyságos Elnök ur!

Fogadja legmelegebb gratulációinkat es elismerésünket népének vitéz magatartásáért. Szamithat mindig igaz rokonszenyünkre.

Kedves neje ö nagyságának kezeit csökölva

vagyunk
Debreczen, (Hongrois) 1900. jan. 24.
tisztelői
a Collegium 22. sz. szoba
lakói.

A levél el is ment Johannesburgba, de már Krüger apót akkorra tovább zavarták onnan az angolok s azzal a hivatalos megjegyzéssel (a mi akasztófa-humornak is beillenek), hogy „non reclame” (nem kereste) visszaküldték a feladónak Debreczenbe.

A világlátott levelező lap 1900. jan. 25-én adatott fel Debreczenben, 1900. márcz. 7-én ért Pretóriába, 1901. jan. 4-én Johannesburgba, 1901. jan. 7-én látta el a visszaküldő hivatalos megjegyzéssel s, csesztel a pretóriai posta s most érkezett vissza a collegiumi 22-ik számú szobába.

A „veteres migrate coloni!” fájó jelmondata azonban nemesak Krüger apót zarta ki ös fészkeből, de a 22-ik sz. coetus lakóit is újabb nemzedék váltotta fel; s a világlátott levél így került a collegium legnagyobb bur-barátjának dr. Nagy Zsigmond főisk. tanárnak birtokába s ercklye-muzeumának bur-gyűjteményébe.

Innen másolta ki a „Debreczen,” olvasói részére.

R i p o r t e r.

A mai felolvasás.

A közönség minden rétege nagy érdeklődést tanusít a ma délután tartandó felolvasás iránt. A felolvasást, mint tudjuk az ingyen kenyér javára rendezik. A felolvasás fő rendezője városunk fia, P é c h y Tibor, ki a burok szabadságharcában mint parancsnok vett részt. A burok közt lefolyt élményeiről s a burok harcairól tart felolvasást. A műsorban szerepel még Réthy Laura is, a ki a jótékony ezétra való tekintettel megtoldotta itt idözését s teljesen díjtalanul működik közre. Rácz Károly zenekarának kísérete mellett magyar dalokat fog énekelni s magyar nemzeti ruhában jelenik meg. Az a rokonszeny, mellyel a közönség a burok iránt viseltetik s tekintve a ezélt, aminek javára a felolvasást rendezik — bizonyára zsufolásig megtölti a város háza nagytermét, a hol a felolvasást megtartják. — A felolvasásra 1 korona a beléptidj.

Perényi Margit gyásza.

Színházunknak — fájdalom — nálunk már csak rövid ideig működő kedvölt művésznőjét érzékeny veszteség sujtotta. Édes

apja Perényi Béla nyug. áll. tisztviselő meghalt Esztergomban. A mélyen sujtott művésznő a gyászhir vétele után azonnal Esztergomba utazott, hogy részt vegyen édes apja temetésén s elutazása miatt a „Böregér” tegnapi kitűzött előadását is mással kellett feleszerelni. Perényi Béla egyike volt Esztergom és vidéke általános tisztelt alakjainak, kinck halálát nagyszámú s előkelő rokonság gyászolja. Mi is legőszintébb részvétellel járulunk az ünnepelt művésznő mélységes gyászához.

Egy szabadsághős halála

A tiszántuli ref. középiskolai tanári status egyik érdemes veterán tagjának a szabadságharc egyik hőselkü bajnokának elhunytáról a K e s z i H a j d u Lajos haláláról vesszük a szomorú hírt. Az elhunyt végig harcolta a szabadságharcot s az 1848-49-iki eszmék terjesztéséért Haynau kötéltálati halálra ítélte, de a halálos ítéletet kegyelemből 20 évi várfogságra változtatták át, a melyből 8 évet a Kufsteini várban ki is töltött. — Ezután Kisujszálláson telepedett meg s mint tanár 36 éven át működött az ottani gymnáziumban. Az elhunyt különben egyike volt azoknak, akik a mai középiskola válságait keresztül élték, annak minden bajai között kitaró bajnokai voltak s akiknek osztályrésztül jutott meg ez iskola jobb napjai is megérni. Még megerte az ottani intézet kiépítését, külső és belső megerősödését, a mi bizonyára a legnagyobb öröme szolgálta a felre vonult, de egyháza és iskolája ügyeit mindig a legmelegebb érdeklődéssel kísérő agg tanárnak. Haláláról a kisujszállási ev. ref. főgymnázium tanári kar s az elhunyt családja külön gyászjelentést adott, a tanári kar gyászjelentése a következő:

A kisujszállási ev. ref. főgymnasium tanári kara mély fájdalommal jelenti, hogy KESZÍ HAJDU LAJOS nyugalmazott gymnasiumi tanár s igazgató kit az 1848-49-iki szabad eszmék buzgó terjesztéséért az abszolút kormány kötéltálati halálra, majd kegyelemből 20 évi várfogságra ítélte, s ki 1856-ban történt kiszabadulása óta 36 éven át szolgálta áldásos sikerrel a nevelés ügyét intézetünkben, 1891-ben nyugalmomba vonult, — folyó év febr. hó 24-én este 7 órakor, életének 88-ik évében, rövid szenvedés után elhunyt.

Hült porai 1901. február 26-án d. u. 2 órakor fognak a kisujszállási ev. ref. temetőbe örök nyugalomra helyeztetni. Kisujszállás, 1901. febr. 25. Áldás emlékeztére.

Erzsébet ut a Nagyerdőn.

Az utóbbi időkben a nagyerdei csöszházzal szemben levő ut mellett rohamosan épülnek a szebbnél-szebb nyaralók. A palotaszzerű épületek valóban diszére is válnának a Nagyerdőnek s a városnak egyaránt, ha — s ez a főbaj — egyáltalán meglehetne azokat közelíteni. A jelenlegi ut, a sétakert nagyerdei dűlőjében elhuzódó körut olyan hepehupás, gödrös, hogy gyalog is alig, kocsival meg egyáltalában nem járható. A villa tulajdonosok nevében tegnap dr. Tüdős János kérvényt adott be a városi tanácsához, melyben hivatkozva a sétakert

hatalmas fejlődésére, az ut rendezését és világítását kérelmezi. A kérvényt betérjesztő dr. Tüdös János a villa tulajdonosok nevében azt is kéri, hogy nevezze el a város az utat **E r z s é b e t** királyné után, hogy ez által is megörökítse a nagy királyné emlékét.

Leesett a háztetőről.

Nagy Sándor teglaskerti lakos tegnap ugyancsak borközi állapotban felmászott a háznak tetejére, hogy a hóolvadás folytán megrongált zsindelet kijavítsa. Munka közben azonban a sikos tetőn megcsuszott a berugott ember s a másfél öl magas tetőről a földre zuhant. A mondás azonban, hogy részeg embert az isten őrzi, csodálatszerűen beteljesült, mert a bepálinkázott atyafinak egy kis zuzódáson kívül egyéb baja nem történt.

Tűz a rendőrségen.

Tűz ütött ki tegnap délután a komáromi-féle rendőrfőkapitánysági épületben. A rendőrfőkapitány szobája gyuladt ki eddig ismeretlen okból. A tüzet Simon Miklós kapitány vette észre, a kinek a hívására elősiető rendőrök csakhamar elfojtották a tüzet. Mindössze az ajtó és a padozat egy része lett a tűz martalékává. A vizsgálatot megindították.

Veszedelmes lakásnézés.

Kepes Nándor magán hivatalnok tegnap délután betért a József kir. hg utca 7. sz. házba, hogy az ott kiadó lakást megtekintse. Mikor belépett az udvarra, a háztulajdonos, özv. Szabó Zsigmondné két hatalmas kutyája megröghanta s a két felbőszült állat fogaikkal egész összemarcangoltak a rémulthen menekvő embert. Kepes az utazára menekült üldözői elől, a dühödt állatok azonban ide is követték s csak az utczán járókelők fellépésének köszönhető, hogy kiszabadult a dühös állatok fogai közül. Az ügyben a rendőrség megindította a vizsgálatot s a kutyákat is meg fogják vizsgáltatni, hogy nem-e mutatkozik rajtuk a veszélyesség nyomai.

A pásti köz kiszélesítése.

A József kir. herczeg- utca, a Pásti köz és a Hatvan utca lakosai közül huszonketten tegnap kérvényt adtak be a városi tanácshoz, hogy a József kir. herczeg és Hatvan utczát összekötő szűk Pásti közt a József kir herczeg utca 21 számú ház egyrészének a kisajátításával kiszélesítse. A közt jelenlegi helyzetében tarthatlannak jelzik. Abban a közlekedés, különösen heti vásárok alkalmával életveszélyes. A kérvényezők remélik, hogy a városi tanács, a Pásti közt a szabályozási vonalnak megfelelőleg kiszélesítési annyival is inkább, mert a kisajátítandó telek megszerzése nagyobb akadályba azert is nem ütközik, mivel az az izraelita hitközség tulajdona lévén, az a maga részéről is szívesen hozna e célra áldozatot.

Debreczeni ifju sikere.

Vadász László, Vadász Nándor hirlapíró társunk össe, ki a helybeli üzletvezetőségénél volt díjnok s később a vasuti tisztképző tanfolyam hallgatója lett, a megtartott képesítő vizsgát jeles eredménnyel tette le. A törekvő ifjut Hegedüs Sándor

kereskedelmügyi miniszter 50 aranykorona jutalomban részesítette és egyuttal intézkedett, hogy a gyakornoki minőségben való alkalmazás mellőzésével hivatalnokká neveztesse ki. Gratulálunk a derék ifju szép sikeréhez.

A montenegrói fejedelem színműve egy berlini színpadon.

Marck Hugó német költő Miklós montenegrói fejedelem ismert színművét, a „Balkanszka Carica“-t német nyelvre fordította és „Die Lalkan Königin“ czim alatt már legközelebb egyik berlini színházban fogja színre hozatni.

Öngyilkos diák.

Rozsnyóiról írjak: Antonyi Pál, a rozsnyói ev. főgymn. VI. osztályu növendéke tegnap flobervegyverrel magára lőtt. Most harmadszor követett el öngyilkossági kísérletet. Ezuttal is felépül könnyű sebéből.

Az influenza miatt.

Hogy nemcsak nálunk, hanem más városokban is mily veszedelmes mérvben dúl az influenza, azt bizonyítja a következő eredeti kommuniké, a melyet a Nagy-Becs-kereken megjelenő „T o r o n t a i“ című újságban olvasunk s a mely következőleg hangzik:

Elhalasztott mulatság. Dr. Láng Béla ügyvédjelölt ur annak közlésére kérte fel a lapunkat, hogy az általa ma estére hirdetett kaszinói táncmulatság a városban uralkodó influenza következtében elmarad.

A „művész“ és az angyalos huszfilléres.

Minden nap hoz egy-egy érdekes alakot az aradi rendőrség bünygyi osztályába, Greén Nándor alkapitány elé. A napokban a „báró ur“ szerepelt, most pedig a „művész-világ“ egyik hősnőjét hozták oda a detektívek. Annak a művész-világnak volt egyik jelentős tényezője, amely nem a drámákban és a táncszerepekben csinál sikereket, hanem a cirkusokban, vándorolva faluról-falura.

Czirkuszosnő volt S o l l Éva — ez a neve — hogy mi volt a resszortja, az bizonytalan. Különbön huszonhárom éves és állítólag gádi (Torontálmege, módosi járás) illetőségű. A művész tegnap délelőtt bement Fischer Adolf aradi mészáros-hoz és egy darab májat vett. Mikor kifizette, azt kérdezte:

— Kérem szépen, nem volna néhány angyalos huszfilléres? . . .

A mészárosnak hirtelen nem jutott eszébe, hogy angyalos huszfilléres n nes is, hanem elővette a pénzesfiókból a fa-tálat és keresgélgni kezdett. Soll Éva is kotorászni kezdett és ki is vett néhányat.

— Itt is van . . . itt is van . . . Fischer a pénztárcáját elővette, a hová szintén belenyúltak a cirkuszosnő ujjai. Végül aztán csakugyan adott a kivett huszfilléreséért ugyanannyi más huszfillérest és elsietett. Csak azután vette észre

a mészáros, hogy a művész azalatt, míg keresgéltek, több koronás és forintos ezüst-pénzt, összesen vagy hat forintot elcsent. Azonnal jelentést tett a rendőrségnek, a melynek sikerült is Soll Évát letartóztatni. Eleinte tagadott a vándor komédiásnő mindent, de a motozásnál megtalálták nála a pénzt. És a pénz ellene vallott: a pénznek ugyanis husszaga volt. Most egyelőre a börtönben ül.

Közgyűlés.

A debreczeni munkás dalegylet márcz. 3-án az egyleti Otthonban csapó u. 33 sz. a. közgyűlést tart.

Tárgyak:

1. Jelentés az egylet 1900. évi működéséről. 2. Az 1900 évi zárszámadás, a számvizsgálók jelentésével. 3. 1901. évi költségeloirányzat. 4. Kassai orsz. dalárverseny s ezzel kapcsolatos kirándulások terveze. Előadja Kerékjártó J. 5. Tisztujtás. 6. Indítványok. A közgyűlést társas vacsora követi.

Egy volt főkapitány szabadulása.

A szegedi csillagbörtönben üresen maradt egy cella, a hol egy szerencsétlen sorsu ember, Seidl Lajos Székesfehérvár volt rendőrkapitánya töltött egy évet. Az elmúlt év február havában szállították a szegedi kerületi börtönbe Székesfehérvár főkapitányát, akit azért ítéltek el, mert állítólag egy hivatalvizsgálat alkalmával 42 fittal kevesebbet találtak a pénztárban.

A főkapitányt, aki pedig kedvelt, szeretett alakja volt a székesfehérvári urisadalomnak, hivatali sikkasztás büntetésének vadjával állították a bíróság elé. A székesfehérvári törvényszék kisebb büntetést szabott a főkapitányra, a tábla azonban a vadlottat fel is mentette. Éppen a vácsi államfogházban ült a főkapitány párviadal vétsége miatt, mikor a kir. kuria foglalkozott az ügyével s a kir. tabla ítéletével szemben 1 évi börtönre ítélte Seidl Lajost. akit a vácsi államfogházból azután egyenesen a szegedi Csillagbörtönbe szállítottak. Most ért véget a szomorú rabsága és tegnap sietett haza öt várva-várt családjához. Utóbb több régi jó barátja kereste föl levélileg és azzal örvendeztették meg, hogy tisztes fizetésű hivatalokat ajánlottak föl neki.

Szerénység a polgármesteri székben.

Tagadhatatlan, hogy Nagyvárad polgármesterei az igénytelenség erényét már a bölcsőben nyerik osztályrészül. Más városokban még a szenátorok is első osztályu jeggyel utaznak, ellenben Nagyváradon II. osztályu jeggyel utazik még a polgármester is. Ismeretes a vasuti jegy históriáról Nagyvárad volt polgármestere. Sal Ferencz, aki hosszú hivatalnokoskodása alatt évekig másodosztályon utazott csak azért, hogy a várost meg ne terhelje. Később, mikor az évi bérletjegy megváltásának ideje elérkezett, a megbízott hivatalnok az öreg ur tudta nélkül első osztályu jegyet szerzett. Sal Ferencz az első osztályu jegy láttára ékten haragra gyult s egyáltalában nem akarta igénybe venni, — ily körülmények között a t a n á c s azzal ált elő, — hogy

Tisza Kálmán gyakran megfordul Nagyváradon s a polgármester akárhányszor egyidejűleg megy vele a fővárosba. Illő hát, hogy olyan jegye legyen, mint a kegyelmes urnak, aki már többször panaszkodott, hogy Nagyvárad polgármesterével egy kupéban sohasem utazhatik, pedig az úton a város érdekében is szeretne beszélni vele. Erre aztán az öreg ur megadta magát s az első osztályú bérletjegyet elfogadta, de nem egyszer mondogatta, hogy:

— „Szegény város polgármesterének nem dukál első osztályon járni.”

Érdekes, hogy dr. Bulyovszky József, Nagyvárad város mostani polgármestere sem akar előlőjen túl tenni, mert ő is mindig II. kocsiosztályon utazik a vasuton.

Boldog nagyváradiak!

Bezzeg ők nem fizetnek olyan óriási magas pótdót. De a városi városházán értenek is a takarékoskodáshoz.

Az izr. szent-egylet közgyűlése.

A debreczeni izr. szent-egylet 1901. évi, márczius hó 3-án, vasárnap d. e. 9 órakor az egylet hivatalos helyiségében (József kir. herceg-utca 26. szám) évrendes közgyűlést tart a következő tárgyszorozattal: 1. Az 1901. évi számadások és mérleg megvizsgálására egy 3 tagból álló bizottság megválasztása. Az előjáróság évi jelentése és esetleges indítványok, a menyében a közgyűlés előtt három nappal bejelentetnek. A számvizsgáló bizottság jelentése és ennek alapján az 1900. évi számadások tárgyában határozat hozatala. Az 1901. évi — választmányilag megállapított költségvetés tárgyalása. Elnök aleln. k. penztárnok, ellenőr, 3 gondnok és jegyző választása.

Márczius 15. H-Nánáson.

A h-nánási függetlenségi olvasó kör választmánya a folyó év febr. 24-én tartott gyűlésen elhatározta, hogy a márczius 15-iki hazafias ünnepet minél fényesebben megfogja tartani. Az ünnepség rendezésével Udvarhelyi József párt vezető bizott meg. Már előre is látható, hogy ha az idő alkalmas lesz, lovas banderiummal fogják fogadni a Debreczénből érkező kör tiszteletbeli tagját. Dr. Bakonyi Samu ügyvédet, mint a függetlenségi eszmeek tüntetőrihatatlan oszlopot. Az ünnepély deli 12 órai kezdődik, a kör helyiségéből indulva a vonatához, hol az érkező kedves vendéget fogadja az összes polgárság, úgy a három olvasóköri tagjai.

A Zion-egylet jubileuma.

A debreczeni „Zion” betegsegélyző-egylet jövő hó 10-én üli meg fennállásának 10 éves jubileumát. A jubileumot fényesen igerkező ünnepélyvel ülik meg. A jubileum napján délelőtt, — a Bika disztéremben diszközgyűlést tartanak. Ugyanecsak a jubileum napján este a Bika disztéremben nagyszabású táncestély lesz. Az ünnepségek főrendezője s a táncmulatság elnöke dr. Weisz József ügyvéd. Az ő vezetésével működik a buzgó rendezőség. Az ünnepségek s a táncmulatságnak már eleve a legszebb sikert jósoljuk.

Meghívás.

a hatvan-utezai gazdaság 1901. évi, márczius 3-ik napján, vasárnap d. u. 3 órakor a városháza nagy tanástermében tartandó évi rendes közgyűlésére. Tárgyak: Választmányi jelentés az 1900-ik évről. Penztárnoki és számvizsgálói jelentés a múlt 1900

évi penztári álláotról s annak folytán a penztárnok és a többi tisztviselők felmentése. Három tagból álló számvizsgáló bizottság megválasztása az 1901. évre. Esetleges indítványok tárgyalása. Kelt Debreczenben, az 1901. évi febr. 13-ik napján tartott választmányi ülésekből.

Felülfizetések a Fehér-bálon.

A „Jogász- és tisztviselő kör” által folyó február hó 2-án rendezett „Fehér-bál” alkalmából felülfizettek: Dr. Kola János 10 kor., b. Jozsinezy Miklósné 10 kor., Csath Zsigmond 4 k., öz. Kaeskovics Ivanné 10 k., Póka Kazmer 5 k., Komlóssy Arthur 5 k., Csathy Ferencz 2 k., Miskolczy Jenő 4 k., Beszler Károly 12 k., N. N. 1 k., Maetinek Ferencz 2 k., Reichmann Armin 20 k., Márk Endre 10 k., Szarka Ferencz 8 k., G. K. 4 k., összesen 107 koronát. A rendező bizottság.

Az izr. hitközség t. tagok figyelmébe.

Értesítetnek a t. tagok, hogy f. év márczius hó 2-án a Deak Ferencz-utezai templomban a szombati istentisztelet a következő időben fog tartatni és pedig: péntek este 7 1/2 órakor, szombaton d. e. 9 órakor és d. u. 4 órakor. Márczius hó 4-én beálló Purim előestéjén az istentisztelet d. u. 5 órakor, Purim reggelén pedig 6 órakor, a többi köznapokon reggel 7 1/2 óra és este 7 1/2 órakor.

Táncmulatság Derecskén.

Jól sikerült táncmulatságot rendeztek e hó 24-én — vasárnap — Derecskén a Szarka féle vendéglő disztérképben. Feszteleten, magyaros jókedv jellemezte mindvégig az estet s szép lányokban, faradhatatlan tánczosokban nem volt hiány. Jelen voltak: A s z o n y o k: Zakány Lajosné, Szabó Lajosné, Gulyás Imréné, Gombos Peterné, Gere Lajosné (Kaba), Szöllösi Gáborné, Tóth Menyhertné, Karajos Sándorné, Borbely Karolyne, stb. L e a n y o k: Gere Erzsike (Kaba), Szabó Erzsike, Szabó Margitka, Zakány Mariska, Bagi Róza (H.-Szoboszló), Gulyás Pirokska, Lehoczky Emmateska és Pirokska, Szöllösi Imuezi (Töltés), Tóth Esztike, Kádár Tere és Zsófia, Beregszászi Mariska stb. F e l ü l f i z e t t e k: Mile Ferencz 10 kor., Dr. Lehoczky István 4 kor., Kohn Dezső, Ungvári L., Veinberger Eliás, Kiss Zsigmond, Lukács Imre 1—1 korona, Veres László 60 fillér, Kohn Vilmos, Klór Géza 40—40 fillér, Cseh Ferencz 20 fillér.

Asztma gyógyítható.

Dr. Schiffmann asztma-pora a legmakacsabb esetekben is azonnali enyhülést és teljes gyógyulást hoz létre, a hol már semmi más szer nem segített. Kapható minden gyógyszerteráiban, esomagja kr 3 20 és 5.80. A hol készletben nincs, onnan tessék Török J. gyógyszerészhez, Budapest, Király utca 12 fordulni.

A fekete könyv.

Nincs hitel.

Debreczeni adósok figyelmébe.

Rossz napok jönnek nemsokára a hanyagul fizető adósokra. Csak nem régebén irtunk róla, hogy egy helybeli szabó mester az adósok börtönének visszaállítását hozta javaslatba

egy iparos gyűlésen. Nos, — ne tessék megijedni, az iparosok elég humánusak voltak ahhoz, hogy ehzt a javaslatot ne fogadják el, hanem ehelyett egy újabb tervvel léptek elő, mely immár a megvalósulás küszöbére is jutott. Hogy miben áll ez a terv megolvasható az „I p a r o s o k K ö z l ö n y e” legújabb számának egy cikkében, melynek czíme:

A fekete könyv.

Szól pedig felelmetes ezikk a következőképpen:

A mai korban, a midőn az erkölcsök, a folyton hangzó tisztesség, lovagiaság arra tanítják a jó magyar hazafiakat, hogy iparosnak és kereskedőnek adós maradni nem ütközik a lovagiaság szabályaiba, csak is ha egymás tyukszemét találják letapodni, akkor iparos és kereskedő aggodalommal eltelve, félve néz a „prima” elé.

A „prima,” az egy keserves nap, melynek letűnte után könnyebben sóhajtok fel mert so-sok nehéz gondtól szabadulunk meg ekkor — ha lehet!

Csak hogy sajnós, ma már nehezen megy ez a szabadulás is. Hiába számlázunk, hiába kérünk, sőt sokszor könyörgünk is a saját keserves munkáink béreért, rendszeren elutasítatunk. Ot, hat hó elteltével jutunk pénzünkhöz csak, sőt újabb időben a midőn annyira grasszál a magyar iparpartolás, a jó iparbaráto: nem is fizetnek.

Nagy iparos, nagy kereskedő ezeket nem igen érzi, mert hozzászámítja a veszteségszazalekot is az áruhoz, de a kispáros és kiskereskedő, kik amugy is csak alig bírják az adók és más közterhek viselését, méltán sóhajtoznak s utat és módot keresnek az ilyen ipar- és kereskedőlarátok elleni védekezésre.

Ezen ezől vezette a kolozsvári kis- és közepkereskedő-társulatot is a fekete-könyv bevezetésére.

Ebben a könyvben mindazok nevei szerepelni fognak, kik iparosoknál és kereskedőknél áruszámlájukat ki nem egyenlítették.

Ennek az üdvös akciónak ma még kelően nem méltányolható, messze kiható haszna lesz, ugy az iparosok, mint a kereskedők részére. Mert eleje vétetik annak, hogy egy helyett tízen, huszan is megkárosítottasanak.

Es esekély tudakozódási díj elleneben megnyugvást szerezhet magának, hogy áruját vagy munkáját biztos helyre adta.

A jó bíró és az ügyvéd kisasszony.

Franciaország egyik legeredetibb bírája Magnand a „bon juge” miként nevezni szokták s ki az által, hogy számos ítéletében az emberi érzelmekeket a törvény sokszor hátrányos tételei fölé helyezte, a fentebb említett jelzőn kívül óriási népszerűsége is tett szert.

Magnand jelenleg a Chateau Thierry törvényszéknél szokott elnökölni. A napokban egy, a közönségre érdektelen perben Chaurin kisasszony, a fiatal ügyvédnő, mint ilyen először jelent meg a chateau-therry-i törvényszék előtt, hogy ott védelmet terjeszzen elő. Magnand elnök a következő beszéddel üdvözölte az ügyvédkisasszonyt:

„Madame! Minden történelmi visszatekintést kerülni óhajtok. Egy törvény biztosította önnek az a jogot, hogy itt, e teremben szónokoljon. Ezelőtt nem tiltotta a

törvénynek szava ezt a jogot. És mégis szükséges volt, egy kétséges jog keresztülvitele érdekében, az értelmezés subtilitása elleni harcra, mely majdnem mindig elhomályosítja még a legvilágosabb dolgokat is. Az a törvény, mely önnök e jogot adta, nem találkozott minden férfi kartársának helyesléseivel, Chateau-Thierry kerülete ezt a törvényt teljes hozzájárulásával üdvözli és továbbra is szívesen fogja fogadni mindazokat a szabályokat, melyek arra vannak hivatva, hogy a nőket felszabadítsa és őket a tudatlanság befolyásai alól megszabadítsa velük együtt gyermekeiket és — talán azoknak apját is. Ennélfogva remélem is, hogy a legközelebbi törvény már mindkét nem egyenlőségén fog alapulni, és hogy a nő elnyeri a rendes bíróságok bírói székét valamint az aktív és passzív választói jogosultságot is. Ebben a reményben örülök, hogy az első nőnek, ki e bíróság előtt ügyvédi minőségben megjelent, kifejezem jóvetele felett érzett örömeimet."

Meghatott hangon köszönte meg Chauvin kisasszony ezt az üdvözlést és ezután megkezdődött a tárgyalás. A tulajdonképeni perbeszédet azonban márczius elsejére kellett elhalasztani. Erre a napra már most elkaptokták a rárisiakat a hallgatóság helyére szóló belépőjegyeket.

Gyilkos vendégszeretet.

február 28.

Hiába tiltja az avult Korán a szesz italok élvezetét az alkohol győz s rabjává lesz a legvadabb igazhíű is. Csak hogy a legtöbb török nem is sejtí, hogy az alkohol élvezetnek határa van, ő addig iszik, a míg teljes tehetetlen bódultságba nem esik.

Konstantinápolyból írják, hogy egy Rasszim bég nevű rendőrtiszt, a ki a Fanaraki külvárosban lakott, meghívta magához barátját és kollegáját. Tahszin efendit. — Alaposan beebédelték és ezután a Korán minden tilalma ellenére iddögálni kezdtek. A harmadik pohárnál Tahszin efendi olyanformán erzett, hogy a mérték betelt és ezért csak éppen az ajakához értette a poharat; Rasszim bég ellenben nem tudván mértéket tartani, tökéletesen elázott.

Részegségében is észrevette azonban, hogy a barátja becsapja, myrt nem iszik. Teletölti a poharát, es nógatja, hogy igyék; Tahszin efendi ellenkezett.

A gazda ekkor a legnagyobb lelki nyugalommal kivieszi revolverét, az asztalra teszi és kínálja vendégét:

— Válassz!

Tahszin félretolta a poharat. Rasszim bég pedig teljes hidegvérűséggel illesztette ekkor a pisztolyesövet barátja szájához, aki hangosan kaczagott a sikerült ötleten; miközben a gazda megnyomja a ravaszt, a fegyver elsül és a vendég holtan bukik a földre.

Rasszim bég egy pillanat alatt kijózanodott és otthagya a halottat, egy tűzértiszt barátjához menekült a közeli kaszárnyába. De belátta, hogy ugy is rákadtak és másnap önként jelentkezett a rendőrségnél. — Nem volna érdektelen tudni, hogy mit fog-

nak a bírák súlyosabb büntetnek minősíteni: a szesz ital élvezését, vagy a gyilkosságot; mindkettőt tiltja a Korán.

Gyanus ékszerek.

febr. 28.

Bécs másodiknegyedének egy ékszerészéhez tegnap délután beállított egy fiatal ember, a ki magát Morley Villim-nak mutatta be és azt mondta, hogy a Landstrassen egy szállóban lakik. Igen értékes ékszert ajánlott az ékszerésznek megvételre, az ékszerész egy a belvárosban levő üzletbe utasította az idegent. A lipótvárosi ékszerésznel az idegen befoglalás ezéjéből egy nagy briliántst hagyott.

A midőn a fiatal ember a belvárosi ékszerészhez érkezett és megmutatta neki az eladásra szánt ékszert a kereskedőt gyanu fogta el és rögtön értesítette a rendőrséget.

Jölehet a rendőség azonnal kiküldötte embereit, ezek az állítólagos Morleyt sem az ékszerésznel, sem pedig a szállóban nem tudták már megtalálni. Deután a szállóba őrzetere kiküldött detektívek az utcán egy fiatal embert láttak, ki egy másikkal jött. Morleyt azonnal elfogták, míg a másik menekülni akart, de nemsokára ezt is sikerült elfogni. Morley a rendőrségen a következő vallomást tette.

Morley A. Villiamnak hívják, 1873. január 11-én született Hamburgban, nőtlen, kereskedelmi utazó. Éppen Transvaalból jön, hol őt esztendeig tartózkodott és egy villamvilágítási vállalatnál volt alkalmazásban. Állítólag Transvaalban vette az értékes ékszert is. A háboru következtében elhagyta állását és az elmúlt év december 17-én Capetonzban hajóra szállott, hogy Amerikába utazzék.

New-Yorkban partra szállt, de ott sem tartózkodott sokáig és nemsokára ismét utra kelt Európa felé. Liverpoolban szállott partra, ott tíz napig tartózkodott, onnan a csatornán keresztül Calaisba és onnan Párison át Bécsbe utazott, a hová két nappal ezéjött érkezett.

Megmotosásánál 1600 korona készpénzt, néhány angol érezpénzt és egy lipótvárosi ékszerésznek ékszerek megvételéről szóló nyugtáványát találták nála. A tegnapi napról keltezett nyugta 5600 korona eladásáról szól. Erről az előleges eladásról a rendőrségnek már Morley letartóztatása előtt is volt tudomása.

Az eladás tárgya egy gyönyörű briliáns nyakék volt, egy pánczél-lánczon, felül öt briliáns és négy rubin lecsüngő függelékkel, a melyen egy igen nagy briliáns volt, melyet hat kisebb briliáns és hat rubinkő körített.

Morley kísézője azt vallja, hogy Hauzer Rezsőnek hívják, Innsbruckban született és pinczér. Morleyvel Innsbruckban ismerkedett meg. Hogy Morley értékes ékszerek birtokában volt, arról nem tudott. Az a gyanu merült fel, hogy az értéktárgyak nem becsületes uton kerültek Morley birtokába, hanem

sokkal inkább egy Londonban, vagy másutt elkövetett betörésből származnak. Maga a brilián nyakék 15—20.000 korona értéket képvisel.

CSARNOK.

A ki nem a szívére hallgat.

Társadalmi regény.

A „Debreczen” számára írta: **Vajda József.**

Folytatás.

Csak játszik. (7)

Lányom, adjunk hálát Istenünknek, hogy Gerő által visszaadott téged nekünk, ha ő nincs, most lányunk sem volna, te pedig azóta az angolok közt játszadoznál.

„Ach!” esodálkozék a főhadnagy.

Gerő éppen akkor lépett be kapunkon, mikor én lezuhantam, s herkulusi erővel ragadta meg a kut közelében lévő létrát, lebocsájtotta s felhozott engem, visszaadott az életnek. És én most halából mily kegyetlen voltam hozzá, szegény talán nincs is már itt. Ime a cigányasszony jóslatának első része, mely borzasztóan teljesült!

„Szegény kis Otília!”

„Ez a jelenet mely nyomó-at hagyott lelkemben, az ifjunak, megmentőmnek újra hűséget fogadtam s most . . . most eluztam! Hahaha! Maga nem nevet? Különb is az régen volt s a gyermek szavak nem jogosítják föl a férfit a követelésre!”

„Hajnal határozottan dícséretet érdemel nemeslelkű bátorságáért, de . . .”

„Egy semmihez nem mehetek férjhez! Hahaha!”

„Kedves Otília nagysám, én már nem vagyok semmi! . . .”

„Hallgassan! . . . huj, de kutya jó kedvem van, macca nem megyünk még, a cigány mar játszik?”

„Lányom, te nagyon fel vagy hevülve, nem iszol egy kis . . .”

„Oriental extra dry-t, vagy Monopole demi sec-et” előzőkenykedék Hideghkuty.

„Kérek egy keveset . . . de nem, nem iszom. Tánccra szomjazom!”

„Ha ugy tetszik . . . oh a souper-esárdás! Tudja a jelentőségét Otília nagysám?”

„Hogyne, a bolondok táncza.”

„Pardon, a szerelmeské.”

„No hat akkor gyerünk, de én nem vagyok szerelmes” . . .

Pedig hej, ha tudta volna, mit szenved ez alatt az a fiatal ember, akit ő üzött el, a kinek szívébe ő törte bele a mérges tövist, de hogy lett volna olyan ördögös kedve!

Ha fellebbenthette volna a jövő sötét fátyolát, s láthatta volna borzalmas sorsát, keservesen zokogott, s kitárt karokkal repült volna ahoz az ifjuhoz, akit majdnem a halálba kergetett.

Gerő, mikor a kaszinóból lejött, sokáig barangolt az utcákon, melyek oly ismerősek voltak neki. Feje szédült, s nem tudta, merre jár, csak egyszerre azt vette észre, hogy a Virághegyiek háza előtt áll. Ekkor föleszmélt, revolvert vett elő, homlokához emelte . . . és megrántotta a ravaszt, de hála a töltenyesinálók gyakori hibáinak, nem sült el, csütörtököt mondott.

Türelmetlenül dobbantott lábával, s a gyilkos eszközt még egyszer fejének szegte, de hirtelen egyet gondolt, eldobta a gyilkoló eszközt s fűtőrészve sietett hazafelé a hideg éjszakában,

(Folyt. köv.)

Női kalap készítésben

ügyes kézi leányok, kik az eladásban is némi jártassággal bírnak, elfogadtnak **Rózsa Lajos** nőidivat termében.

Alig használt vetőgépek fel-tünő olesó árban 15, 17, 19, 21 sorosok Zaladrill, Schuttlevorth és Umrath-féle, előnyös fizetési feltételekkel. Cséplőgéprések, szíjjkerekek, vasajtók, vasrúcsok és kerítések Klein Jakabnál Piacz-u. 26. Nagytózsde udvarán.

Ugyanott legmagasabb napi árban vesznek ócska vasat és minden fémét.

Egy használt zongora

olesó árban eladó. Széchenyi-u. 27. sz. a.

Egy uri lakás

József kir. herceg u. 54. sz. a. a kir. tábla és főreáliskolához közel kényelem szerint **4-5-6 szobából** a mint a bérlet előszoba, fenti konyha vagy pince konyhával óhajta használni minden szükségességgel ellátva májusra kiadó.

Gyarmathy István mészáros

Dégenfeld-tér 9 sz. (Csapó-u. sarok.) Husárok: I. rendű **50** kr. II. r. **44** kr. I. kgr. rostélyos 5 szelotbe. Friss és füstölt sertés-hus napi folyó árnál 4 krral olesóbban. Vegyes hideg felvágott állandóan friss. Virsli és szavalade dbja 4 kr. Az üzlet reggel 6-tól este 8-ig nyitva Főútlel **Bethlen-u. 29.** (saját ház.) Itt a husárok: I. r. **48** kr. II. r. **40** kr., itt is mindenféle hentes cikkek kaphatók. **Vendéglősöknek megfelelő árendemény!**

33—1901.

Árlejtési hirdetés.

A nm. Vallás és Közoktatási Miniszterium felhatalmazása alapján árlejtést hirdetek a vezetésem alatt álló orsz. tan. árvaház fiúövendékeinek 1901. esetleg következő években szükségelté téli és nyári ruháinak szállítására.

A résztvenni óhajtok a feltételeket, a ruhamintákat az árvaház iroda helyiségében minden d. e. 9—12-ig d. u. 3—6-ig megtekinthetik.

Árlejtési kívánók mutathatnak be maguk is mind a téli, mind a nyári ruhára alkalmas mintákat, csak hogy azoknak **hazai gyártmány**nak kell lenni s ez származási bizonyítványnyal igazolandó.

Az árlejtés **márczius hó 9-én, d. e. 9 órakor** az árvaház iroda helyiségében fog megtartatni, melyre az árlejtési kívánókat azzal hívom meg, hogy árlejtés előtt biztosítékul 400 kor. bánatpénz teendő le s az árlejtésben csak képesített és önálló szabó üzlettel bíró iparosok vehetnek részt.

A szállítás végleges odaitélése a nm. Miniszterium jogkörébe tartozik.

Debreczen, 1901. febr. 23-án.

Kozma László

árvah. igazgató.

Eladó

a Hatvan-utcai kertben

— I. járás, 48-ik számú —

896. négyszögöl

— kiváló —

fajszőlő

pajtával.

Értekezhetni a tulajdonossal a **Csapó-utcai I. ker kapitány ságnál.**

58—1901. vhr. sz.

Árverési hirdetmény.

Alólírott bírósági végrehajtó az 1881. évi XL. tc. 102. §-a értelmében ezen el közhírré teszi, hogy a debreczeni kir. tvszék 1901. évi 1037 és 1038 V. sz. végzése következtében Dr. Nagy Gábor ügyvéd által képviselt Gottdiener Sámuel és Schwarcz Emánuel h.-nánási lakosok javára Schindler Sámuel h.-nánási lakos ellen 560 k. 80 fi. és 298 kor. 76 fillér s jár. erejéig foganatosított kielégítési végrehajtás útján lefoglalt és 954 k. 16 fillére becsült kész férfi ruhák, szövetek, varrógép, üzletési felszerelések és házi butorok, melyek Bernfeld Sámuel debreczeni lakos javára is lefoglaltattak, nyilvános árverésen eladtnak.

Mely árverésnek a h.-nánási kir. bíróság V. 32 33/4. 1901. sz. végzése folytán 560 k. 80 fi. és 298 k. 76 fillér tökéltetés, ennek 1901. é. január hó 8-ik napjától járó 6 % kamatai és eddig összesen 106 k. 82 fillér bíróság már megállapított költségek erejéig Schindler Sámuel h.-nánási lakos üzletében és lakásán leendő eszközésére 1901. évi márczius hó 4-ik napjának délelőtti 9 órája határidőül kitűzetik és ahoz a venni szándékozók oly megjegyzéssel hivátnak meg, hogy az érintett ingóságok az 1881. é. LX. tc. 107 és 108 §-a értelmében készpénzfizetés mellett a legtöbbet ígérőnek becsáron alul is el fognak adatni.

Kelt H.-Nánáson, 1901. évi február hó 15-ik napján.

Muraközy Gábor

kir. jbir. végrehajtó.

ÜZLETI KÖNYVEK,

esinos kiállításban, erős kötésben, igen jutányosan

kaphatók

HOFFMANN és KRONOVITZ

KÖNYVNYOMDÁJÁBAN

DEBRECZEN, Főpiacz, a főpostával szemben.

Nyomatott Hoffmann és Kronovitz könyvnyomdájában Debreczen, a főpostával szemben.

Meghívás

a debreczeni tisztviselők önszegélyző egyesletének 1901. évi márczius hó 10-én, d. e. 11 órakor a „jogász és tisztviselő körnek” gr. Dégenfeld-tér 2 sz. a. levő helyiségében tartandó rendes közgyűlésére.

Tárgyak:

1. Az igazgatóság jelentése az egyeslet 1900-ik évi működéséről, az 1900. évi mérleg és a felügyelő bizottság jelentésének bemutatásával.

2. Ugyanannak javaslata a tiszta jövedelem felosztása, a tisztviselők díjazása és köszönetnyilvánítások tárgyában.

3. Az alapszabályok értelmében esetleg a közgyűlés előtt 3 nappal beadott indítványok tárgyalása.

4. Nyolcz igazgatósági rendes tag választása.

5. A felügyelő bizottságnak újabb egy évre megalakítása.

6. A közgyűlési könyv hitelesítésére 2 részvényes tag megválasztása.

Az összes okmányok f. évi márczius hó 1-től az egyesület hivatalos helyiségében közszemlére kitéve vannak.

A védjegyre tessék vigyazni!

BRADY-féle
Máriaczei
gyomorcsseppek

nagyszerűen hatnak **gyomor bajoknál**, nélkülözhetetlen és általános ismeretes házi és népszerű.

A gyomorbetegség tünetei: **étvágytalanság, gyomorgyengeség, bűzös lehelet, felfujság, savanyu felbűffogás, hasmenés, gyomorégés, felesleges nyálkakiválasztás, sárgaság, undor és hanyás, gyomorgörcs, szűkölés.**

Hathatós gyógyszernek bizonyult **fejfájásnál**, a mennyiben ez a gyomortól származott **gyomortulterhelésnél**, étellekkel és italokkal, **gillasztak, májbajok és hámorchoikaknál.**

Említett bajoknál a **Brady-féle MÁRIACZEI GYOMORCSEPEK** évék óta künnöknek bizonyultak, amit száz meg száz bizonyítvány tanúsít. Vetelnél csakis **Brady-féle Máriaczei gyomorcsseppek** kérendők és vizyazni kell, hogy az a fenti védjegy és **aláírással** ellátva legyen és arra, hogy a **régi hírnevű valódi** Brady-féle Máriaczei gyomorcsseppek üvege 40 krba, kettős üvege 70 krba kerül, holott a **nem valódi, utánzott és csekély értékű**, olesóbb árban, többnyire 35 krért arusztatik.

Carl Brady, Apotheke zum „König von Ungarn“ Wien, I. Fleischmarkt 1.

Magyarországi főraktár: **Török József** gyógyszerértára **BUDAPEST**, Király-utca, 12. sz. KAPHATÓ DEBRECZENBEN: **Tóth Bela**, Mihalovits István, Dr. Rotschnek V. Emil, Tamásy és Balázs gyógyszerészeknél. — **DÍÓSZÉGEN**: **Vaday Ignác**, **ERMIHÁLYFALVÁN**: **Mátray István**, **HADHÁZON**: **Farkas Ödön**, **KABÁN**: **Horváth Kálmán** gyógyszer-szекnél.